

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки – 6.020204 «Музичне мистецтво»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

(На базі повної загальної середньої освіти)

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) освітнього рівня (на базі повної загальної середньої освіти).

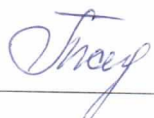
Розробник:

Економова Ольга Серафимівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «02» вересня 2015 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

_____
(підпис)

Т.М. Пляченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни	6
III. Програма навчального курсу	7
IV. Навчально-методична карта дисципліни	9
<i>Навчально-методична карта дисципліни II курс</i>	9
<i>Навчально-методична карта дисципліни III курс</i>	10
V. Завдання для самостійної роботи студента	11
<i>Завдання для самостійної роботи студента II курс</i>	11
<i>Завдання для самостійної роботи студента III курс</i>	12
VI. Система поточного й підсумкового контролю	13
VII. Методи навчання	16
VIII. Методичне забезпечення курсу	16
IX. Екзаменаційні вимоги	16
X. Орієнтовний репертуар	17
XI. Рекомендована література	20
Основна література	20
Додаткова література	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньої програми підготовки бакалаврів з галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» (на базі повної загальної середньої освіти).

Навчальна дисципліна «Додатковий музичний інструмент» містить такі розділи: 1) теоретичний (реалізується у ході індивідуальних занять із кожним студентом залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); 2) практичний (здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); 3) самостійна робота студентів (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у позааудиторних домашніх заняттях).

Мета навчального курсу – опанування студентом навичок гри на другому (додатковому) музичному інструменті, який можна застосовувати у навчальному процесі та майбутній музично-педагогічній діяльності.

Завдання навчального курсу:

- опанування студентом техніки гри на додатковому музичному інструменті та подальший її розвиток;
- оволодіння інтерпретаційними уміннями та засвоєння методів роботи над музичним твором;
- розвиток музичних здібностей студентів (музичний слух, музична пам'ять, відчуття метро-ритму тощо);
- розвиток навичок читання нот з аркуша, гри нескладних творів на слух, акомпанування, транспонування тощо.

Вивчення дисципліни «Додатковий музичний інструмент» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних **компетентностей**:

- *інструментально-виконавська* (вільне володіння музичним інструментом (інструментами) та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіння навичками читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; володіння методами навчання гри на музичних інструментах; здатність організувати інструментальне музичування школярів на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час);
- *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо- і відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);
- *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Міждисциплінарний взаємозв'язок. Засвоєння навчального курсу «Додатковий музичний інструмент» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: основний музичний інструмент; оркестровий клас; сольфеджіо; гармонія; історія музики.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Курс	Напря́м підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS</p> <p>На II – III курсах – 6:</p> <p style="padding-left: 40px;"><i>II курс – 3</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>III курс 3</i></p> <p>Кількість змістових модулів :</p> <p>на II – III курсах – 4</p> <p>Загальна кількість годин на II – III курсах – 216:</p> <p style="padding-left: 40px;"><i>II курс – 108</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>III курс – 108</i></p> <p>Кількість годин на тиждень:</p> <p style="padding-left: 40px;"><i>1</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202 – «Мистецтво»</i></p> <p>Шифр та назва напряму підготовки: <i>6.020204 - «Музичне мистецтво»</i></p> <p>Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський)</i></p>	<p>Обов’язкова дисципліна</p> <p>Роки підготовки: <i>2, 3</i></p> <p>Семестри: <i>3 – 6</i></p> <p>Аудиторні (практичні) заняття: <i>II курс – 34год.</i> <i>III курс – 28год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>II курс – 34 год.</i> <i>III курс – 40 год.</i></p> <p>Семестровий контроль <i>III семестр – 36 год.</i> <i>VI семестр – 36 год.</i></p> <p>Модульний контроль <i>II курс – 4 год.</i> <i>III курс – 4 год.</i></p> <p>Форми підсумкового контролю: <i>Залік – V сем.</i> <i>Екзамени: III сем., VI сем.</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

II курс

№ з/п	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні заняття	Семестровий контроль	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 3								
Музична мова як основа виконавської діяльності інструменталіста								
3.1	Етапи роботи над музичним твором	18	10		10		8	
3.2	Засоби виразності музичної мови	52	9		9	36	7	
	МКР	2						2
Разом		72	19		19	36	15	2
Змістовий модуль 4								
Музичне мислення музиканта-інструменталіста								
4.1.	Принципи оволодіння інструктивно-технічним матеріалом	17	7		7		10	
4.2.	Аналіз побудови мелодико-ритмічних ліній музичної тканини	17	8		8		9	
	МКР	2						2
Разом		36	15		15		19	2
Разом за II курс		108	34		34	36	34	4

III курс

№ з/п	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні заняття	Семестровий контроль	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 5								
Основні компоненти практичної та технічної підготовки								
5.1	Формування навичок підбору на слух, акомпанування, транспонування вокальних та інструментальних творів	18	7		7		11	
5.2	Виконавський аналіз та специфіка інтерпретації творів різних жанрів	17	7		7		10	
	МКР	1						1
Разом		36	14		14		21	1
Змістовий модуль 6								
Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу								
6.1	Формування творчого підходу до виконуваних творів	16	7		7		9	
6.2	Художньо-звуковий задум композитора та шляхи його реалізації	53	7		7	36	10	
	МКР	3						3
Разом		72	14		14	36	19	3
Разом за III курс		108	28		28	36	40	4

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий модуль 3

Музична мова як основа виконавської діяльності інструменталіста

Тема 3.1. Етапи роботи над музичним твором

Цілісні та поетапні типи роботи над музичними творами. Мішані типи роботи. Вивчення більш глибоких за змістом та більш складних за формою і фактурою творів. Інтонаційна виразність. Єдність мелодії та супроводу. Різні типи мелодії. Фразування. Контраст звуковий, артикуляційний, динамічний, тембровий.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Тема 3.2. Засоби виразності музичної мови

Мелодія мистецтва «співу» на інструменті. Відчуття і визначення єдиної ритмічної пульсації. Типові помилки відтворення ритму. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, штриха, динаміки, фразування. Виконання музичних творів, різних за стилем, змістом, характером.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Змістовий модуль 4

Музичне мислення музиканта-інструменталіста

Тема 4.1. Принципи оволодіння інструктивно-технічним матеріалом

Індивідуальний підбір інструктивно-технічного матеріалу. Особливості фразування. Пошук ефективних шляхів подолання технічних складнощів. Розвиток різних видів техніки. Здобуття необхідних навичок педалізації, яка залежить від стилю і характеру творів. Формування володіння різними ритмічними формами. Виконавська пластика.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Тема 4.2. Аналіз побудови мелодико-ритмічних ліній музичної тканини

Складники музичної тканини (мотив, фраза, речення тощо). Гармонічний аналіз мелодико-ритмічних ліній музичної тканини в інтонаційному розвитку. Формування навичок володіння кантиленною гнучкістю та природністю інтонації. Гармонізація мелодії з використанням елементів імпровізації. Ритмічні формули. Кульмінації: динамічні та смислові.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Змістовий модуль 5

Основні компоненти практичної та технічної підготовки

Тема 5.1. Формування навичок підбору на слух, акомпанування, транспонування вокальних та інструментальних творів

Провідна роль слухової сфери. Методи навчання гри по слуху. Письмове зорове та слухове транспонування. Транспонування зі збереженням аплікатури основної тональності. Кадансові обернення в різних мелодійних та ритмічних варіантах. Навички ритмової та мелодійної імпровізації. Створення власної виконавської концепції та шляхи формування виконавського задуму. Єдність смислових та динамічних кульмінацій. Відповідність акомпанементу (інтонації, фактури, артикуляції) змістовому наповненню вокального твору.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Тема 5.2. Виконавський аналіз та специфіка інтерпретації творів різних жанрів

Поліфонія: побудова структури тем, відповіді та протиставлення у поліфонічних творах. Інтермеції та їхні різновиди. Розвиток поліфонічного слуху: вміння почути самостійність і виразність кожного голосу. Розробка репризи поліфонічних творів та їхні різновиди. Інтонування поліфонічних творів. Твори великої форми: структурний аналіз творів. Специфіка інтерпретації творів. Побудова музичної форми. Різноманіття прийомів звуковидобування, драматургія контрастних образів.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

Змістовий модуль 6

Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу

6.1. Формування творчого підходу до виконуваних творів

Аналіз стильових особливостей виконання всієї програми. Відчуття динамічної, ритмічної та художньої цілісності творів. Характеристика рис кожного музичного твору. Визначення інтонаційної, динамічної, ритмічної функцій. Закріплення навичок кантиленного звуковидобування. Формування виконавських навичок у п'єсах шкільного репертуару (слухання 1-4 класи). Художньо-виразне виконання творів слухання у відповідності до стилю.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

6.2. Художньо-звуковий задум композитора та шляхи його реалізації

Інтерпретаційна модель художнього твору. Емоційно-образний зміст музичного твору. Драматургія та архітектоніка музичних творів. Засоби реалізації інтерпретаційної моделі музичного твору. Формування виконавських навичок.

Література: 1 – 15.

Додаткова література: 16 – 19.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

II курс

Разом – 108 год. Аудиторні (практичні) заняття – 34 год. Самостійна робота – 34 год. Модульний контроль – 4 год.

Семестровий контроль – 36 год.

	III семестр		IV семестр	
Модулі	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Музична мова як основа виконавської діяльності інструменталіста		Музичне мислення музиканта-інструменталіста	
К-сть балів за модуль	234,5 бала		192,5 бала	
Заняття №	1 – 10	11 – 19	1 – 7	8 – 15
Теми занять та кількість балів	Етапи роботи над музичним твором	Засоби виразності музичної мови	Принципи оволодіння інструктивно-технічним матеріалом	Аналіз побудови мелодико-ритмічних ліній музичної тканини
Відвідування	5 б.	4,5 б.	3,5 б.	4 б.
Робота під час занять	100 б.	90 б.	70 б.	80 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	25 б.		25 б.	
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів		–	
Рейтинговий бал	Усього за період роботи до екзамену (II – III семестри) – 458,5 бала (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 7,64)			

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

III курс

Разом – 108 год. Аудиторні (практичні) заняття – 28 год. Самостійна робота – 40 год. Модульний контроль – 4 год.

Семестровий контроль – 36 год.

	V семестр		VI семестр	
Модулі	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6	
Назва модуля	Основні компоненти практичної та технічної підготовки		Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу	
К-сть балів за модуль	<i>182 бали</i>		<i>182 бали</i>	
Заняття №	1 – 7	8 – 14	1 – 7	8 – 14
Теми занять та кількість балів	Формування навичок підбору на слух, акомпанування, транспонування вокальних та інструментальних творів	Виконавський аналіз та специфіка інтерпретації творів різних жанрів	Формування творчого підходу до виконуваних творів	Художньо-звуковий задум композитора та шляхи його реалізації
Відвідування	3,5 б.	3,5 б.	3,5 б.	3,5 б.
Робота під час занять	70 б.	70 б.	70 б.	70 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	25		25	
Підсумковий контроль	Залік		Екзамен – 40 балів	
Рейтинговий бал	Усього за період роботи до заліку (IV – V семестри) – 374,5 бала (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,74)		Усього за період роботи до екзамену – 182 бали (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,03)	

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

II курс

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Тема 3.1. Цілісні та поетапні типи роботи над музичними творами. Змішані типи роботи. Вивчення більш глибоких за змістом та більш складних за формою і фактурою творів. Інтонаційна виразність. Єдність мелодії та супроводу. Різні типи мелодії. Фразування. Контраст звуковий, артикуляційний, динамічний, тембральний.	10	Нотна література	Прослуховування	5
2.	Тема 3.2. Мелодія мистецтва «співу» на інструменті. Відчуття і визначення єдиної ритмічної пульсації. Типові помилки відтворення ритму. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, штриха, динаміки, фразування. Виконання музичних творів, різних за стилем, змістом, характером.	9	Нотна література	Прослуховування	5
3.	Тема 4.1. Індивідуальний підбір інструктивно-технічного матеріалу. Особливості фразування. Пошук ефективних шляхів подолання технічних складнощів. Розвиток різних видів техніки. Здобуття необхідних навичок педалізації, яка залежить від стилю і характеру творів. Формування володіння різними ритмічними формами. Виконавська пластика.	7	Нотна література	Прослуховування	5
4.	Тема 4.2. Складники музичної тканини (мотив, фраза, речення тощо). Гармонічний аналіз мелодико-ритмічних ліній музичної тканини в інтонаційному розвитку. Формування навичок володіння кантиленною гнучкістю та природністю інтонації. Гармонізація мелодії з використанням елементів імпровізації. Ритмічні формули. Кульмінації: динамічні та смислові.	8	Нотна література	Прослуховування	5
Усього		34			20

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

III курс

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Тема 5.1. Провідна роль слухової сфери. Методи навчання гри по слуху. Письмове зорове та слухове транспонування. Транспонування зі збереженням аплікатури основної тональності. Кадансові обернення в різних мелодійних та ритмічних варіантах. Навички ритмової та мелодійної імпровізації. Створення власної виконавської концепції та шляхи формування виконавського задуму. Єдність смислових та динамічних кульмінацій. Відповідність акомпанементу (інтонації, фактури, артикуляції) змістовому наповненню вокального твору.	11	Нотна література	Прослуховування	5
2.	Тема 5.2. Поліфонія: побудова структури тем, відповіді та протиставлення у поліфонічних творах. Інтермеції та їхні різновиди. Розвиток поліфонічного слуху: вміння почути самостійність і виразність кожного голосу. Розробка репризи поліфонічних творів та їхні різновиди. Інтонування поліфонічних творів. Твори великої форми: структурний аналіз творів. Специфіка інтерпретації творів. Побудова музичної форми. Різноманіття прийомів звуковидобування, драматургія контрастних образів.	10	Нотна література	Прослуховування	5
3.	Тема 6.1. Аналіз стильових особливостей виконання всієї програми. Відчуття динамічної, ритмічної та художньої цілісності творів. Характеристика рис кожного музичного твору. Визначення інтонаційної, динамічної, ритмічної функцій. Закріплення навичок кантиленного звуковидобування. Формування виконавських навичок у п'єсах шкільного репертуару (слухання 1-4 класи). Художньо-виразне виконання творів слухання у відповідності до стилю.	9	Нотна література	Прослуховування	5
4.	Тема 6.2. Інтерпретаційна модель художнього твору. Емоційно-образний зміст музичного твору. Драматургія та архітектоніка музичних творів. Засоби реалізації інтерпретаційної моделі музичного твору. Формування виконавських навичок.	10	Нотна література	Прослуховування	5
	Усього	40			20

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Додатковий музичний інструмент» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ п/п	Вид діяльності	Курс	Кількість рейтингових балів за одиницю
1.	Відвідування практичних занять	II	0,5
		III	0,5
2.	Робота під час практичних занять	II	10
		III	10
3.	Модульні контрольні прослуховування	II	25
		III	25
4.	Самостійна робота студента	II	5
		III	5
5.	Екзамени	II	40
		III	40

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	«Відмінно»	A	Студент виявив відмінне володіння додатковим музичним інструментом, високий рівень виконавської техніки та інтерпретаційних умінь, бездоганно виконав твори екзаменаційної програми відповідно до програмових вимог з основного музичного інструменту.
82 – 89	«Добре»	B	Студент виявив добрий рівень володіння додатковим музичним інструментом та успішно виконав твори екзаменаційної програми з дотриманням авторського тексту та інтерпретаційного плану з незначними технічними огріхами.
75 – 81	«Добре»	C	В загальному вірне відтворення нотного тексту творів екзаменаційної програми з певними текстуальними помилками. Студент виявив належний рівень інструментально-виконавської техніки.
69 – 74	«Задовільно»	D	Студент виявив достатній рівень володіння додатковим музичним інструментом та знання творів екзаменаційної програми, але допустив кілька суттєвих текстуальних помилок.
60 – 68	«Задовільно»	E	Рівень володіння музичним інструментом та знання творів екзаменаційної програми задовольняє мінімальні вимоги з навчальної дисципліни.
35 – 59	«Незадовільно»	FX	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом, допустив значну кількість текстових помилок і технічних огріхів. Студент має можливість повторного складання екзамену.
1 – 34	«Незадовільно»	F	Студент допустив суттєві помилки в тексті твору, виявив низький рівень володіння додатковим музичним інструментом та неспроможність до подальшого навчання у ВНЗ (потребує обов'язкового повторного вивчення курсу).

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентові упродовж вивчення навчального курсу
«Додатковий музичний інструмент»**

II КУРС

III семестр			IV семестр		
Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)			Змістовий модуль 4 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 3.1	Тема 3.2	МКР	Тема 4.1	Тема 4.2	МКР
110	99,5	25	78,5	89	25
Усього за III семестр – 234,5 бала			Усього за IV семестр – 192,5 бала		
Усього за період роботи до екзамену (II – III семестри) – 458,5 бала (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 7,64). Екзамен – 40 балів .					

III КУРС

V семестр			VI семестр		
Змістовий модуль 5 (практичні заняття + самостійна робота)			Змістовий модуль 6 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 5.1	Тема 5.2	МКР	Тема 6.1	Тема 6.2	МКР
78,5	78,5	25	78,5	78,5	25
Усього за V семестр – 182 бали			Усього за VI семестр – 182 бали		
Усього за період роботи до заліку (IV – V семестри) – 374,5 бала (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,74)			Усього за період роботи до екзамену – 182 бали (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,03). Екзамен – 40 балів .		

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни .
2. Потна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем інструментального виконавства.
4. Методична література з навчання гри на музичних інструментах.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців.

IX. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

1. На екзамені по завершенні третього семестру студент повинен продемонструвати:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми;
- 2 різнохарактерних твори.

2. На екзамені по завершенні шостого семестру студент повинен продемонструвати:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми;
- пісню зі шкільного репертуару під власний супровід;
- гармонізацію мелодії з використанням сформованих навичок при вивченні елементарної теорії музики та основ функціональної гармонії.

X. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

ЕТЮДИ

II рік навчання

- Беренс Г. Тв.70.50 маленьких фортепіанних п'єс без октав: №№31,33, 43, 44, 47, 48, 50.
- Беркович І. Альбом "Юний музикант". Розд. 4. Етюди: №№ 11- 21. Маленькі етюди: №№ 15- 32.
- Гедіке О. Тв. 6. 20 маленьких п'єс для початківців: № 5. Тв. 32. 40 мелодійних етюдів для початківців: №№ 11, 12, 15, 18, 19, 24. Тв. 46. 50 легких п'єс для фортепіано. Зош.2: №27 Тв. 47. 30 легких етюдів: №№2, 7, 15. Тв. 59. Етюд № 14.
- Гнесіна О. Етюди на стрибки: №№ 1- 4.
- Гречанінов О. Тв. 98. Дитячий альбом: Етюд Мі мажор. Тв.123. Намисто: Етюд Соль мажор.
- Зірінг В. Тв. 36. Етюд № 2.
- Лекуппе Ф. Тв. 17. Азбука. 25 легких етюдів: №№3, 6, 7, 9, 18, 21, 23.
- Лемуан А. Тв. 37. Етюди №№ 1, 2, 6, 7, 10, 17, 27.
- Лешгорн А. Тв. 65. Вибрані етюди для початківців: №№ 3, 5-7, 9, 27, 29.
- Черні К. Вибрані фортепіанні етюди. Під ред. Г.Гермера. Ч.1: №№ 10, 11, 13-18, 20, 21, 23- 29, 40.
- Етюди для фортепіано. Вип. 2. Ред. В. Дельнової (за вибором).

III рік навчання

- Беркович І. Маленькі етюди: №№ 33- 40.
- Гедіке О. Тв. 32. 40 мелодійних етюдів для початківців: №№ 23., 29-32. Тв. 47. 30 легких етюдів: №№ 10, 16, 18, 21, 26. Тв. 58. 25 легких п'єс: №№ 13,18, 20.
- Гнесіна О. Маленькі етюди для починаючих. Зош. 4: №№31, 33.
- Григорян Г. Два етюда .
- Зірінг В. Тв. 36. Етюди: №№ 1, 2.
- Лак Т. Тв. 172. Етюди: №№ 5, 6, 8.
- Лемуан А. Тв. 37. Етюди: №№ 4, 5, 9, 11, 12, 15, 16, 20- 23, 35, 39.
- Лешгорн А. Тв. 65. Вибрані етюди для починаючих (за вибором).
- Майкапар С. Тв. 33. Мініатюри: Біля моря вночі.
- Черні К. Тв. 821. Етюди: №№5, 7, 24, 26, 33, 35. Вибрані фортепіанні етюди. Під. Ред. Г. Гермера. Ч. 1: № 17,18, 21- 23, 25, 26, 28, 30- 32, 34- 36, 38, 41-43, 45, 46.

П'ЄСИ

II рік навчання

- Аверченко А. Три мініатюри.
- Барток Б. Дітям. Зош. 1: №№ 1- 3, 5- 7. Мікрокосмос. Зош.1, 2 (за вибором).
- Беркович І. Румунська пісня.
- Бетховен Л. Екосези: Мі-бемоль мажор, Соль мажор .
- Благой Д. Альбом п'єс. Зош. 1: Прогулянка, Жарт.
- Бойко Р. Маленька сюїта: Зелені карпати, Стара хата, Думка .

Виноградов Ю. Танок ляльки.
 Волков В.30 п'ес для фортепіано Вечірня пісня. Чотири п'еси.
 Гайдн І. Менует Соль мажор.
 Гедіке А. Тв. 6. №№ 5, 8, 15, 19. Тв. 58. Прелюдія.
 Гендель Г. Арія ре мінор, Менует мі мінор.
 Глієр Р. Арлекін.
 Гнесіна О. П'еси- малюнки: № 10. Казочка.
 Голубєв Є. Тв. 27. Колискова.
 Гречанінов О. Тв. 98. Дитячий альбом (твори за вибором).
 Тв. 123. Намисто (за вибором).
 Дваріонас Б. Маленька сюїта: Прелюдія
 Дроздов О. В Башкирії, Українська пісня
 Жербін М. Косолапий ведмедик
 Жилінський А. Дятел та зозуля, Танок
 Кабалєвський Д. Тв. 27. Вибрані п'еси: Старовиний танок.

III рік навчання

Барвинський В. Дош.
 Барток Б. Вибрані дитячі п'еси (за вибором). Дітям: Зош. 1: №№ 13- 15,
 Зош. 2: №№ 23, 26- 28 . Мікрокосмос. Зош. 2, 3 (за вибором).
 Бетховен Л. П'ять шотландських народних пісень (за вибором).
 Гайдн І. Дві п'еси: Фа мажор, Мі- бемоль мажор.
 Геворкян Ю. Альбом дитячих п'ес для фортепіано (за вибором).
 Гедіке О. Тв. 6. 20 маленьких п'ес для починаючих: №14.
 Гендель Г. Три менуета: Фа мажор, ре мінор.
 Глінка М. Полька, Почуття.
 Глієр Р. Тв. 43. Маленький марш.
 Гнесіна О. П'еси- картини: № 4. Зі стрибалкою, № 9. Засяяло сонечко.
 Гречанінов О. Тв. 118. Східний наспів.
 Дваріонас Б. Маленька сюїта: Вальс соль мінор, Млин, Прелюдія.
 Живцов А. У печері. Анютини оченята. Вальс
 Кабалєвський Д. Тв. 27. Токатина . Тв. 39. Клоуни.
 Кирвер К. Сонце сідає за море.
 Коломієць А. Козачок.

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ

II рік навчання

Бах І.С Нотний зошит Анни Магдалени Бах: Менует Соль мажор, Менует ре мінор, Волинка Ре мажор, Полонец соль мінор № 2.
 Бем Г. Менует.
 Бланжині Ф. Арієта.
 Беркович І. Поліфонічні п'еси.
 Гендель Г. Дві сарабанди: Фа мажор, ре мінор. Менует.
 Гольденвейзер О. Тв. 16. № 13 Фугета.
 Кореллі А. Сарабанда.
 Кригер І. Менует.
 Лисенко М. Українська пісня.

Павлюченко В. Фугета.
 Свиридов Г. Альбом п'єс для дітей: Колискова пісенька.
 Слонов Ю. П'єси для дітей: Прелюдія.
 Шишаков Ю. Канон.
 Щуровський Ю. Канон.

III рік навчання

Антюфєєв Б. Пісенька.
 Арман А. Фугета До мажор.
 Бах І.Х. Алегрето.
 Бах Ф.Е. Менует.
 Ботяров Є. Канон.
 Гендель Г. Алеманда.
 Герштейн Г. Канон ля мінор.
 Гольденвейзер О. Тв. 15. Фугета № 13.
 Іванов- Радкевич М. Вісім поліфонічних двоголосних п'єс: №№ 3, 6.
 Карташов М. Щира розмова.
 Кірнбергер І. Менует Мі мажор.
 Кореллі А. Сарабанда мі минор.
 Кребс І. Пасп'є, Менует.
 Кригер І. Сарабанда.
 Кунау І. Сарабанда.

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

II рік навчання

Беркович І. Школа гри на фортепіано: Сонатина Соль мажор.
 Бетховен Л. Сонатина Соль мажор, ч.1, 2.
 Благой Д. Альбом п'єс: Маленькі варіації соль мінор.
 Гедіке О. Тв. 36. Сонатина До мажор, Тв. 46. Тема з варіаціями.
 Діабеллі А. Сонатина Фа мажор.
 Жилінський А. Сонатина Соль мажор.
 Жупанович Л. Варіації на тему дитячої пісні.
 Кабалевський Д. Тв. 51. Варіації Фа мажор.
 Клементі М. Тв. 36. №1. Сонатина До мажор.
 Лукомський Л. Сонатина Ре мажор.
 Плейєль І. Сонатина Ре мажор.
 Раков М. Сонатина Ре мажор.
 Салютринська Т. Сонатина Соль мажор.

III рік навчання

Андре А. Тв. 34. Сонатина № 5 Фа мажор, ч. 1.
 Беркович І. Сонатина До мажор.
 Бетховен Л. Сонатина Фа мажор.
 Благой Д. Альбом п'єс: Маленькі варіації Ля мажор.
 Глієр Р. Тв.43. Рондо.
 Гнесіна О. Тема та шість маленьких варіацій Соль мажор.
 Діабеллі А. Тв. 151. Сонатина № 1: Рондо.
 Кабалевський Д. Тв. 27. Сонатина ля мінор.

- Моцарт В. Сонатина соль мінор.
 Раков М. Сонатина До мажор.
 Рожавська Ю. Сонатина ч. 2.
 Сільванський М. Легкий концерт Соль мажор.
 Сорокін К. Тема з варіаціями ля мінор.
 Фоглер Г. Концерт До мажор.
 Чимароза Д. Сонатина ре мінор.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. – 287 с.
2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки. – М.: Музыка, 1994. – 111 с.
3. Баренбойм Л. А. Путь к музицированию. – 2-е изд. – Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с.
4. Ветлугина Н. А. Музыкальное развитие ребенка. – М.: Просвещение, 1968. – 243 с.
5. Кабалевський Д. Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с.
6. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику. – К.: Муз. Україна, 1982. – 320 с.
7. Кременштейн Б. Л. Воспитание самостоятельности учащегося в классе специального фортепиано. – М.: Сов. композитор, 2003. – 120 с.
8. Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. – 139 с.
9. Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. – М.: Искусство, 1985. – 144 с.
10. Малиновская А. В. Класс основного музыкального инструмента. Искусство фортепианного интонирования. Учебное пособие для вузов. – М.: Искусство, 2005. – 379 с.
11. Маргулис В. И. Об интерпретации произведений Бетховена. – М.: Музыка, 1991. – 75 с.
12. Метлов Н. А. Музыка детям. – М.: Музыка, 1985. – 144 с.
13. Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.
14. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога – М.: Музыка, 1982. – 298 с.
15. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Додаткова література

16. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
17. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
18. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.